

Azərbaycan poeziyası

İMADƏDDİN NƏSİMİ

Məndə sığar iki cahan

seçmə şeirlər

qanun nəşriyyatı

Kitaba böyük Azərbaycan şairi İmadəddin Nəsiminin (1369-1417) doğma dilimizdə əsasən lirik tonda qələmə alınmış qəzəlləri daxil edilib. Ədəbi dilimizin formalaşmasında mühüm rol oynayan bu şeirlərdə insani gözəlliyinin tərənnümü, lirik aşiqin qəlb çırpıntıları aparıcı yer tutur. Nəsimi özündən sonra zəngin bir irs qoyub gedib. Dahi Azərbaycan şairi Nizami Gəncəvinin Yaxın Şərq ədəbiyyatına gətirdiyi humanist ideyaları davam və inkişaf etdirən böyük sənətkar insana, insan ləyaqətinə, onun qüdrətinə olan yüksək inamını tərənnüm edərək şeirlərində insanı həyatın yaradıcısı, həyati gözəlliklərin əsl mənbəyi kimi vəsf edib.

İmadəddin Nəsimi. Məndə sığar iki cahan. Seçmə şeirlər
Bakı, Qanun Nəşriyyatı, 2025, 312 səh.

Janr: poeziya

Yaş qrupu: geniş oxucu auditoriyası üçün

Ölçü: 120x185 mm

Cild: qalın

Çapa imzalandı: 22.06.2025

Naşir: Şahbaz Xuduoğlu

Tərtib edən: Həmid Araslı

Qapaq dizaynı: Rafael Qasım

Mətn dizaynı: Rəhilə Şamilqızı

Qanun Nəşriyyatı

Bakı, AZ 1102, Tbilisi pr., 76

Tel: (+994 12) 431-16-62; 431-38-18

Mobil: (+994 55) 212-42-37

e-mail: info@qanun.az

www.qanun.az

[www.fb.com/Qanunpublishing](https://www.facebook.com/Qanunpublishing)

www.instagram.com/Qanunpublishing

ISBN 978-9952-595-92-5

© Qanun Nəşriyyatı, 2019; 2025

© Azərnəşr, 1973

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ.....	15
-------------	----

Qəzəllər

Mərhəba, xoş gəldin, ey ruhi-rəvanım, mərhəba!	26
Şol ləbi şirinə, yarab, gər şəkər dersəm, nola?.....	26
Nuri-təcəlli şö'ləsi düşdü əzəldən alına,	27
Aşiq bəla yolunda gərək kim, həmul ola,	28
Vəchində peydadır sənin ənvəri-zati-kibriya,	29
Hər kim ki, baxa bir dəm dilbər qaşı yasına,	30
Başını top eyləgil, gir vəhdətin meydanına,.....	30
Ey Məsihadəm, niyə can vermədin cansızlara?.....	31
Çünki rəf' oldu üzündən, ey şəhi-xuban, niqab,	33
Şol tamam ayın üzündən çünki rəf oldu niqab,.....	34
Vəchdən dilbər götürmüşdür niqab,.....	35
Əcəb lə'linmi şol, ya cani-əhbab?.....	36
Zülfün girehləri, sənəma, həlqə-həlqə tab,.....	36
Ey üzün "nəsrün-minəllah", vey saçın "fəthün-qərib",	37
Gülşəni-firdövs edər can bağrını vəsli-həbib,	38
Canana mənim sevdiyimi can bilir ancaq,	39
Yarab, nə səbəbdəndir olur taqətimiz taq,.....	40
Könlümün şəhrini çün kim, eylədi yəğmayi-eşq,	41
Nagəhan könlümə düşdü şurişi-qovğayi-eşq,	42

Bu nə adətdir, ey türki-pərizad,.....	43
Bənövşə zülfünü salmış gül üzrə ənbərin sayə,	44
Düşürmüş ənbərin zülyfün hümayun kölgəsin ayə,	44
Bu necə qəddü qamətdir ki, bənzər sərvə-balayə,	46
Surəti-həqqə, ey sənəm, bədri-rüxündür ayinə,	47
Hər kim ki, müştəq olmadı şol dilbərin didarinə,	49
Canda ki, eşq olmadı, dildə xəbər nə faidə?	50
Ay ilə gün sücud edər surəti-canfəzayinə,	50
Dünya duracaq yer deyil, ey can, səfər eylə!	51
Düşdü yenə dəli könül gözlərinin xəyalinə,.....	52
Bahar oldu, gəl ey dilbər, tamaşa qıl bu gülzarə,.....	53
Həbibə, firqətin saldı məlalə,	54
Bir saqiylə-baqi ki, vəfa qıldı vüsələ,	55
Yandırıcı firqətin yaxdı məni narinə,	56
Gəlgil ki, müştəq olmuşam şirin ləbin gül qəndinə,	57
Dərdə müştəq olmayan kimdir ki, dərman istəyə?.....	58
Sünbül-i-zülfünün əgər qonşusu lələ düşməyə,.....	59
Afərin olsun nigarın zülfü ilə qaşinə,.....	60
Düşdü könül ala gözün ağınavü qərasinə,.....	61
Susadı könlüm nigarın lə'li-ruhəfzasinə,	62
Mövsimi-novruzü neyistan aşkar oldu yenə,	63
Canımı qıldım fəda şol dilbərin didarına,	64
Rəhməti gəldi irişdi fəzli-rəhmanın yenə,.....	65
Ey nazı çox dilbər, məni yandırma hicrin narinə,	66
Bərgi-nəsrin üzrə mişkin zülfünü dam eyləmə,	67
Getməgə əzm eyləmişsən, ey dilaram, eyləmə!.....	68
Salıbdır daneyi-xalın köüllər quşuna çinə,.....	68
Şənbə günü mən uğradım ol sərvə-rəvanə,.....	69
Düşmüş müənbər sünbülün xurşidi-taban üstünə,	70
Fəraqı çəkməyən aşıq vüsəlin qədrini bilməz,.....	71

Dilbərə, dil səndən özgə bir dəxi yar istəmər,	72
Sən mana yar ol ki, könlüm bir dəxi yar istəmər,	72
Şəha, könlüm pərişan oldu sənsiz,	74
Gəl, ey dilbər, məni gör kim, necə xoş yanaram sənsiz,	74
Dilbərə, şəmsüz-zühadır ayəti-rüxsarınız,	75
Ey camalın ərşi-rəhman qəbiə-qövseyn qaşınız,	76
Mana sənsiz cahanü can gərəkmez,	76
Düşdüm əzəldə zülfünə, dam olmadan hənuz,	78
Lə'lin meyi-ələst idi cam olmadan hənuz,	78
Həsret yaşı hər ləhzə qılır bənzimizi saz,	79
Gəlgil ki, səndən ayrı müştəqə can gərəkmez,	80
Surətin nəqşinə xəyal irəmər,	81
Aləmdə bu gün əhdi bütün yar ələ girmər,	82
Ey üzü gül, ləbləri mərcanımız!	84
Əhdə vəfa eylədi yarı-vəfadarımız,	85
Can eşqə düşdü, ey könül, yarəb, nədir tədbiriniz?	86
Kə'bə üzündür, ey sənəm, üzünədir sücudumuz,	87
Əcəbə, bu huri üzlü məhi-bədr, ya pərimi?	88
Mərhəbə, ey bəhri-zatın gövhəri-yekdanəsi,	89
Vəslin əcəb nə candır kim, canımış bəhası,	90
Səbə zülfün nəsimindən cahanı cümlə can etdi,	91
Gəlgil ki, qapdı şövqi-cəmalın qərarımı,	92
Dinin günəşi, dünyada imanım əfəndi,	94
Ey nəfeyi-Çin saçın siyahı,	94
Qaşın vəhyi bizə bürhan irişdi,	96
Cənnəti-ədn imiş üzün, üstə ləbin də kövsəri,	96
Məhi-tabandır üzün, ey afitəbi-xavəri,	99
Rəvamıdır, rəvamıdır, həbibim	100
Bağrımın dəlür nəvəki-hicrani-filani,	101
Könül sarayına mehri buraxdı ta tabi,	102

Ənbərin zülfün, nigara, bağladı divanəni,.....	103
Dərdmənd etdin mənə, ey dərdə dərman erməni,.....	103
Firqətin dərdi, nigara, bağrımı qan eylədi,.....	104
Ey badi-səba, məndən ilət yarə səlamı,.....	105
Şərbətin acı firqətin nuş edərəm şəkər kimi,.....	106
Camalın rövzeyi-rizvan deyilmi?.....	107
Mərhəbə, xoş gəldin, ey dildar, xoş gördük səni,	108
Ayrılıqdan yar mənim bağrımı büryan eylədi,	109
Apardı könlümü məndən bu gün ol cənnətin huri,	109
Hüsnünə sübhənəhü kim ki, şəhid olmadı,	110
Ta ki, gəldi eşqin, ol mənliyi məndən qapdı,	112
Candan çıxarmazam sənin, ey can, xəyalını,	112
Ləblərin şərbətinə çeşmeyi-heyvan susadı,.....	113
Camalın fitnəsi tutdu cahanı,	114
Camalındır həqqin zətü sifəti,	115
Sənəma, üzün gülündən gülə-gülə gül utandı,	116
Zülfün gecəsi qədrdürür, al yanağın ay,	117
Yandırdı eşqin bağrımı, səndən mana dərman gərək,	117
Cana, üz istivasına şəqqül-qəmər gərək,.....	118
Hüsnünə heyrandurur hurü mələk,.....	119
Çəkəli əynimə bu sikkeyi-mərdan kəpənək,	120
Firqətindən, dilbəra, könlüm pərişan oldu, gəl!.....	121
Firqətin yandırdı bağrımı, yürəgim qan oldu, gəl!.....	121
Firqətin dərdindən, ey can, yürəgim qan oldu, gəl!	122
Yarın cəfası cümlə vəfadır, cəfa degil,	123
Üzünü məndən nihan etmək dilərsən, etməgil!.....	124
Zülfünü ənbərfəşan etmək dilərsən, etməgil!.....	125
Firqət içində yanırım, dərdimə eylə çarə gəl,.....	127
Nigarım, dilbərim, yarım, ənisim, munisim, canım,.....	128
Həbibim, izzətim, canım, cahanım,	129

Səndən iraq, ey sənəm, şamü səhər yanaram,.....	129
Canıma düşdü firqətin, gör ki, nə nar içindəyəm,.....	130
Gərçi fəraqə düşmüşəm, eyni-vüsal içindəyəm,	131
Bir cəfakəş aşiqəm, ey yar, səndən dönməzəm,.....	132
Ta üzün gördüm, nigara, qəmdən azad olmuşam,.....	133
Mişkin saçın hər tarəsin iki cahana verməzəm,	134
Ta kim, üzünü görmüşəm, hüsnündə heyran olmuşam,.....	135
Hüsnün təala şanəhü sün'ində heyran olmuşam,	136
Allahü əkbər, ey sənəm, hüsnündə heyran olmuşam,	137
Gəl, ey dilbər ki, müştəqam, səni görmək dilər könlüm,.....	138
Ey nuri-dilü didə, didarına müştəqəm,.....	140
Üzündə surəti-rəhmanı gördüm,	141
Mişkin saçın səvadına mişki-Xətə derəm,	142
Dilbərə, mən səndən ayru ömrü canı neylərəm?.....	143
Mənim rəhbənimü deyrim, səlibim, dinim, imanım,	144
Ey gülüm, eü sünbülüm, ey susənim, vey ənbərim,.....	145
Üzündür məqsədim, qibləm, ləbindir abi-heyvanım,.....	145
Könlümün viranəsində gənci-pünhan bulmuşam,.....	146
Üzün günündən, ey qəmər, ənvara düşmüşəm,.....	147
Canımı yandırdı şövqün, ey nigarım, qandasən?.....	150
Yandırdı şövqün canımı, ey dərdə dərman, qandasən?	151
Hilalə döndü qəmər qaşların hilalından,	152
Ey üzün cənnati-ədnin, vey boyun tubi-rəvan,	153
Qibleyi-iman göründü sən büti-əyyarədən,.....	154
Nuri-hikmət zahir oldu sən pəri-rüxsarədən,	156
Səba hərdəm gəlir mişkin saçın çinü tatarından,	156
Ey yanağından xəcil gül laleyi-həmra ilə,.....	157
Sən mana, dilbər, yetərsən, özgələr yar olmasın,.....	158
Gəl ey dilbər ki, qan oldu könül eşqin bəlasından,	159
Şikayət eyləmənəm dilbərin cəfasından,.....	160

Nigara, küntə kəvizin gövhərisən	161
Gəl, ey könlümdə can, canda bədənsən,	162
Allah-Allah, nə can, nə dilbərsən?!.....	163
Səndən məni kimdir ayıran, sən.....	164
Şol pəridən vəsl umarsan, ey könül, divanəsən.	165
Küllü məkanın gövhəri, gövhəri-kanmısan, nəsən?.....	166
Ey könül, şad ol kim, ol məhbubi-zibadır gələn,	167
Dünya çün mürdardır, igrən könül, mürdardan!	168
Qanı ol günlər ki, keçdi dilbəri-əyyar ilən,	168
Düşmüşəm biyar, ilahi, kimsə biyar olmasın!.....	169
Şəha, könlün həmişə biqəm olsun,.....	171
Alinə vermişəm könül, ali çox alə düşməsin,	172
Kim dilərsə görməyə təhqi qəhman surətin,	173
Surətin nəqşini yazdı, dedi rəbbül-ələmin:	173
Gəlgil ki, nuri-didə cəmalındadır sən,	174
Dönmüşəm qəmdən hilala şol məhi-taban üçün,	175
Nuni-eynin vəhyinə həqdən işarətdir bu gün,	176
Aləmi qıldı münəvvər, şol üzü mahı görün,.....	177
Can həmişə ol günəş rüxsara döndərmiş üzün,	178
Ey ləbin abi-çəşməyi-heyvan,	179
Lə'lindən axır, ey can, çəşməyi-abi-heyvan,	180
Bu can pərvanədir, yanır camalın şəm'i tabından,	181
Dəmi-İsa gəlir dodağından,	182
Bu türfə şəm'i gör ki, axar şəkər dodağından,	183
Təcəlli dutdu afaqı camalın şəm'i-tabından,	184
Cani-ələmsən, əya siminzənəx, əbrukaman	185
Nə hüsn olur ki, yayılmış bunca hüsnəyat andan,	186
Ol pəripeykər ki, taci-səltənət başındadır,	187
Ta kim, ol məhbubi-dilin lə'li cami-badədir,	187
Yarü dilbər səndən ayrılı kim dedi aləmdə var?.....	188